

วารสารสังคมศาสตร์และ มานุษยวิทยาเชิงพุทธ Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology

P-ISSN : 2651-1630 ปีที่ 5 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม 2563)

E-ISSN : 2672-9040 Vol.5 No.7 (July 2020)

❁ วัตถุประสงค์

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ เป็นวารสารวิชาการของ วัดวังตะวันตก อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และ นักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอก วัด ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือ บทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตาม หลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน บทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกอง บรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์ ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

✿ เจ้าของ

วัดวังตะวันตก

1343/5 ถนนราชดำเนิน ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร. 061-5262919 โทรสาร. 075-340-042 E-mail : suriya.sur@mcu.ac.th

✿ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระราชปริยัติกวี, ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสือ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูพรหมเขตคณารักษ์, ดร.

เจ้าอาวาสวัดวังตะวันตก โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง

✿ บรรณาธิการบริหาร

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย(คงคาไหว), ดร.

วัดวังตะวันตก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

✿ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางสาวปัญญาดดา จงละเอียด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ, รศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิทธิธรรมาภีรต, ผศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไกรราช

ศาสตราจารย์ ดร. ครองชัย หัตถา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไกรราช

รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุญโท

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชภาพรรณ คูวิเศษแสง

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิศร ยืนยง

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พอใจ สิงหนตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ดร. มะลิวัลย์ โยธารักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. อีระพงษ์ สมเขาใหญ่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. สิทธิโชค ปาณะศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. พีระศิลป์ บุญทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. มุกตาวรรณ พลเดช

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ดร. จิตติมา ดำรงวัฒนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.ประนอม การชนะนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร. อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

❁ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาศกดิ์ดา สิริเมธี

เลขานุการศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา วัดวังตะวันตก

พระมหาอภิรักษ์ นนทภาณี

ผู้ช่วยเลขานุการศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา วัดวังตะวันตก

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี

วัดหน้าพระบรมธาตุ

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี

วัดศาลามีชัย

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

❁ ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระสาโรจน์ ธมมสโร

สำนักสงฆ์วัดนาสนธิ์

พระบุญญฤทธิ์ ภาทพจารี

สำนักสงฆ์วัดนาสนธิ์

นางสาวทิพย์วรรณ จันทรา

❁ ฝ่ายกฎหมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

❁ ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

❁ จัดรูปเล่ม

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ

สำนักสงฆ์วัดนาสนธิ์

❁ พิมพ์ที่

หจก. กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์. 075-466-031, Fax : 075-446-676

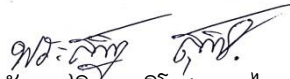
บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 7 ประจำปีพุทธศักราช 2563 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลายเช่นเคย จำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 30 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย บทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง และบทความวิจัย จำนวน 29 เรื่อง ปัจจุบันวารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 5 ของการปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย(คงคาไหว), ดร.

บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

(ก)

บทบรรณาธิการ

(จ)

บทความวิชาการ : Academic Article

พลิกวิกฤตสู่โอกาสของอาชีวศึกษาไทยบนความปกติใหม่

1

HOW TO TURN CRISIS INTO OPPORTUNITY OF THAI VOCATIONAL
EDUCATION ON THE NEW NORMAL

สมพร ปานดำ

บทความวิจัย : Research Articles

การพัฒนากระบวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามแนวทาง
พระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชนเมืองพระชนกจักรี อำเภอเมือง
จังหวัดอุทัยธานี

14

THE DEVELOPMENT OF TOURISM MANAGEMENT PROCESS BY THE
COMMUNITY IN ACCORDANCE WITH BUDDHISM AND CULTURE OF
PHRACHANOK CHAKRI URBAN COMMUNITY MUEANG DISTRICT UTHAI
THANI PROVINCE

ประกอบ มาโต, พระครูอุปกิจปริยัติโสภณ และพระสมุห์พุฒิพงษ์ พุทธิวิโส
รูปแบบการจัดการหนี้ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

32

THE MODEL OF HOUSEHOLD's DEBT MANAGEMENT FOR RUBBER
PLANTERS BY THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY IN UPPER
NORTHEAST OF THAILAND

พิสิษฐ์ สีนธิสุทธิ์, ธนกฤต ทริสุทธิ์ และบุษกร สุขแสน

สารบัญ (ต่อ)

การบริหารความขัดแย้ง ประสิทธิภาพของสถานศึกษา และแนวทางการ บริหารความขัดแย้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด นครศรีธรรมราช	46
CONFLICT MANAGEMENT EFFECTIVENESS AND CONFLICT MANAGEMENT GUIDELINES TO ENHANCE THE EFFECTIVENESS OF THE EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER NAKHON SI THAMMARAT PROVINCIAL OFFICE OF THE NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION	
สุภัทร รัตนบุรี, อรรครา ธรรมาธิกุล และวันฉัตร ทิพย์มาศ	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	61
FACTORS EFFECTING CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY DISCLOSURE: EVIDENCE FROM THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND	
ครองรัตน์ อนุศาสนนันท์ และสุรีย์ โปษกรนัญ	
การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานโดยใช้รูปแบบ COGTLE ของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต	77
DEVELOPING INSTRUCTION ON FUNDAMENTAL OF NURSING WITH THE COGTLE MODEL FOR BACHELOR DEGREE PROGRAM OF NURSING STUDENTS	
นวรรัตน์ พระเทพ และนภาพรณ ธิัญญา	
การพัฒนานวัตกรรมธุรกิจเพื่อความยั่งยืน: รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการ ให้บริการโลจิสติกส์ไทย	92
DEVELOPMENT OF BUSINESS INNOVATION FOR SUSTAINABILITY: MODEL OF THAI LOGISTIC SERVICE INNOVATION DEVELOPMENT	
เบญจพันธ์ มีเงิน	
การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพระธรรมทูตในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกา	112
THE STUDY OF CHARACTERISTICS OF DHAMMADUTA BHIKKHUS FOR PROPAGATING BUDDHISM IN UNITED STATES OF AMERICA	
พระมหาสมาน ชาตวิริโย (ศศิสุวรรณพงศ์)	

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*

FACTORS EFFECTING CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY DISCLOSURE:
EVIDENCE FROM THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

ครองรัตน์ อนุศาสนนันท์
Krongrat Anusasananan
สุรีย์ โบษกรณ์
Suree Bosakoranut
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Sripatum University, Thailand
E-mail: pray_089@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และมูลค่ากิจการในภาพรวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีประชากร คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 570 บริษัท กลุ่มตัวอย่างกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีคุณสมบัติที่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด จำนวน 236 บริษัท เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี (แบบ 56 - 1) ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559 - 2561 จำนวน 3 ปี โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในขณะที่สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมส่งผลกระทบต่อเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 2) ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 3) การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

* Received 11 July 2020; Revised 17 July 2020; Accepted 19 July 2020

คำสำคัญ: การเปิดเผยข้อมูล, ความรับผิดชอบต่อสังคม, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The Objective of this research To study the factors that affect the disclosure of corporate social responsibility And the overall and annual business value of companies listed on the Stock Exchange of Thailand. Is a quantitative research with population which is a company listed on the Stock Exchange of Thailand from 8 industrial groups, population of 570 companies, sample group Requires the listed companies in the Stock Exchange of Thailand must have qualifications total of 236 companies have collected data from the annual report (Form 56-1) since 2016-2018 for all 3 years using statistical software packages Analyze the data, basic statistics, general data such as mean, standard deviation, percentage, statistics used in hypothesis testing, including multiple regression analysis. The results of the research revealed that 1) the size of the company Affect the disclosure of social responsibility, economic, social and environmental Which has Significantly at the level of 0.01. The total debt to total assets ratio Affecting the disclosure of corporate social responsibility information, economic Significantly at the level of 0.05 level. 2) The size of the company Affect the business value, internal view Regarding the return-to-equity ratio Which has Significantly at the level of 0.05. The total debt to total assets ratio Affect the business value, internal view Regarding the return - to - equity ratio Which has Significantly at the level of 0.01. 3) the disclosure of corporate social responsibility in the economy affects business value, external views, profit margins per share received Significantly at the level of 0.05.

Keywords: Information Disclosure, Corporate Social Responsibility, The Stock Exchange of Thailand

บทนำ

การดำเนินธุรกิจของบริษัทในปัจจุบันนั้นถือได้ว่าเป็นยุคแห่งความเชื่อใจซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทมักส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เป็นวงกว้าง ผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัทอาจส่งผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม ถ้าเป็นผลกระทบในทางบวกจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับบริษัท แต่หากเป็นผลกระทบในทางลบก็จะส่งผลทำให้บริษัทไม่ได้รับความเชื่อมั่นได้

เช่นเดียวกัน การดำเนินงานของบริษัทจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนก็ต่อเมื่อบริษัทนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ไว้วางใจจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินธุรกิจต้องยึดหลักการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และจำเป็นต้องมีหน่วยงานกำกับดูแลในด้านของการเปิดเผยข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงความโปร่งใส เพื่อเป็นเครื่องมือให้กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้เสียกับบริษัทสามารถตรวจสอบในเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง จากการปรับปรุงข้อมูลล่าสุด ณ สิ้นเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560 พบว่าประเทศไทยมีจำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสูงเป็นลำดับที่ 3 ของประเทศในกลุ่มอาเซียน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560) ดังนั้นการดำเนินงานของภาคธุรกิจจึงต้องมีหน่วยงานกำกับดูแลเพื่อให้แต่ละบริษัทมีรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลที่สะท้อนข้อมูลที่เป็นความจริงมากขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของบริษัทให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย และสามารถเพิ่มผลการดำเนินงานของบริษัทให้สูงขึ้น (United Nations Environment Programmed: UNEP, 2002) การนำเสนอข้อมูลแก่กลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียในต่างประเทศนั้น นิยมรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะเชื่อว่าเป็นการรายงานที่แสดงข้อมูลที่ใช้วัดมูลค่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร ช่วยในการวิเคราะห์ให้ผู้มีส่วนได้เสียและประเด็นสำคัญด้านความรับผิดชอบต่อสังคมช่วยให้ธุรกิจได้สื่อสาร สร้างความเข้าใจ และเรียนรู้ประเด็นที่ผู้มีส่วนได้เสียให้ความสำคัญ ซึ่งธุรกิจควรบริหารจัดการให้เหมาะสมเพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขัน (KPMG Advisory N. Y, 2010) โดยการรายงานจะมีการรายงานผลสองด้าน คือ ด้านของผู้ออกรายงานหรือองค์กร และด้านผู้อ่านรายงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำหรับประเทศไทยนั้นหน่วยงานกำกับดูแล คือ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีแนวทางหลักในการให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน ในด้านการรายงานและวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ นั้นแสดงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบกับการดำเนินงานและสถานะทางการเงินของบริษัทที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือได้เกิดขึ้นแล้ว เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถประเมินนโยบายในการดำเนินงานและทิศทางในอนาคตของบริษัทได้ (Corporate Social Responsibility Club: CSR Club, 2558) การรายงานข้อมูลในประเทศไทยมีรูปแบบการรายงานหลักคือ รายงานประจำปี และมีการรายงานข้อมูลเฉพาะด้านตามความสนใจของผู้เปิดเผยข้อมูล เช่น รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม รายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดี รายงานความยั่งยืน เป็นต้น การรายงานข้อมูลดังกล่าวอาจพอเพียงจะทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้นได้ (Barnea, A. & Rubin, A, 2010) และการรายงานข้อมูลของบริษัทที่มีลักษณะบริษัทแตกต่างกันทั้งกลุ่มที่เป็นบริษัทขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ก็จะมีขนาดของการรายงานที่แตกต่างกัน บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่มีสินทรัพย์ปริมาณมากจะมีการนำเสนอข้อมูลความ

รับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก และบริษัทที่มีลักษณะการลงทุนและการถือหุ้นแบบอิสระก็จะมีกรรายงานข้อมูลมากกว่าบริษัทอื่น ๆ (Phoprachak, et al., 2018) และการศึกษายังพบว่าบริษัทที่มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในปริมาณมากจะช่วยเพิ่มโอกาสในการหาแหล่งเงินทุนให้กับบริษัทได้ (Phoprachak, D., & Neungvanna, U., 2019) จากการทบทวนข้อมูลในอดีตมาจนถึงปัจจุบันนั้นจะยังเห็นได้ว่าการนำเสนอข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเพียงพอจะช่วยเพิ่มมูลค่าของกิจการ และผลการดำเนินงานของบริษัทให้สูงขึ้นได้

จากข้อมูลตามที่กล่าวมานั้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศไทยที่ประสงค์จะรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการตัดสินใจกำหนดขนาดและรูปแบบของการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้านว่าควรรายงานข้อมูลด้านใดเป็นสำคัญ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเพิ่มมูลค่ากิจการหรือผลการดำเนินงานของบริษัท

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของลักษณะบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และมูลค่ากิจการในภาพรวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 8 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคและบริโภค กลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี จำนวน 570 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) เป็นบริษัทที่ไม่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม เอ็มเอไอ เนื่องจากการกำหนดทุนชำระแล้วและส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีจำนวนน้อยกว่า 300 ล้านบาทของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การกระจายหุ้นให้มีจำนวนผู้ถือหุ้นรายย่อยที่น้อยกว่า 1,000 ราย ซึ่งการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจต่อเนื่องสั้นกว่าบริษัทที่ยื่นจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรวิเคราะห์ข้อมูล 2) จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก่อนหรือตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559 เนื่องจากบริษัทต้องมีการรายงานข้อมูลอย่างต่อเนื่องจำนวน 3 ปี ที่ทำการศึกษา 3) มีการแสดงข้อมูลงบการเงินจากรายงานประจำปี ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และหมายเหตุประกอบงบ

การเงิน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) ในช่วงระยะเวลาบัญชี ปีพ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2561 ซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมคำนวณจากสูตรของ (Yamane, T., 1973) จำนวน 236 บริษัท ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างที่ประชากรใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling : SRS) เพื่อเลือกตัวอย่างบริษัทที่จะเป็นตัวแทนของประชากรในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม และครอบคลุมประชากรทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวนตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมคิดสัดส่วนจากสมการดังต่อไปนี้

จำนวนตัวอย่างตามกลุ่มอุตสาหกรรม = (ประชากรในกลุ่มอุตสาหกรรม × จำนวนตัวอย่าง) / ประชากรทั้งหมดโดยแบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รายชื่อกลุ่มอุตสาหกรรม	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	51	21
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค	40	17
3. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	59	24
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	85	35
5. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	154	64
6. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	40	17
7. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	100	41
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	41	17
รวม	570	236

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำเครื่องมือมาใช้ ได้แก่ กระดาษทำการสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ “ส่วนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรอิสระ และกำหนดการวัดค่าตัวแปร ได้แก่ 1) ขนาดของบริษัท วัดค่าโดยใช้จำนวนสินทรัพย์รวมในปี พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2561 2) สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม วัดค่าโดยใช้อัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่ากิจการมีหนี้สินรวมเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของสินทรัพย์รวม 3) โครงสร้างส่วนของผู้ถือหุ้น วัดค่าโดยใช้จำนวนหุ้นของผู้ถือหุ้น 5 อันดับแรกของหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว 4) สัดส่วนของกรรมการอิสระ วัดค่าโดยจำนวนคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการทั้งหมด 5) มูลค่ากิจการ มุมมองภายใน วัดค่าโดยใช้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 6) มูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก วัดค่าโดยใช้อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น ส่วนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรตามระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม การศึกษา โดยกำหนดเป็นตัวแปร Dummy Variable โดยการให้คะแนนคือ 1 หมายถึง เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และ 0 หมายถึง ไม่เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ รายการย่อย

9 รายการ 2) ด้านสังคม รายการย่อย 4 รายการ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม รายการย่อย 12 รายการ ซึ่งในรายการย่อยสามารถนำมาคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (Disclosure Index) ตามแนวทางของ (Camfferman, k. & Cooke, T.E, 2002) ของแต่ละด้าน สามารถเขียนสมการ $\text{Disclosure Index} = \text{AS/MS}$ โดยที่ $0 \leq$ ระดับการเปิดเผยข้อมูล ≤ 1 โดยที่ AS = คะแนนจริงที่แต่ละบริษัทได้รับ ที่บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในประเด็นจะให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน และหากไม่มีการเปิดเผยข้อมูลจะให้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน (Actual Scores) MS = คะแนนรวมสูงสุดที่แต่ละบริษัทควรจะได้รับตามที่เปิดเผยข้อมูลมากที่สุด (Maximum Scores)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินจากรายงานประจำปี ได้แก่ สินทรัพย์รวม หนี้สินรวม จำนวนหุ้นของผู้ถือหุ้น 5 อันดับแรก จากหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว จำนวนคณะกรรมการอิสระ จำนวนคณะกรรมการทั้งหมด กำไรสุทธิ ส่วนของผู้ถือหุ้น และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางขององค์การแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative : GRI) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้อยู่ในส่วนประกอบของงบการเงิน ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 - 1) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559 - พ.ศ.2561 รวม 3 ปี จากระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ (SETSMART) จากนั้นจึงนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของตัวแปร ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และนำค่าที่ได้มาสรุปผลการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 2 คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ขนาดของบริษัท ค่าเฉลี่ย 5.88 สัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ค่าเฉลี่ย 2.13 โครงสร้างส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าเฉลี่ย 58.93 สัดส่วนของกรรมการอิสระ ค่าเฉลี่ย 0.39 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและมูลค่ากิจการ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ย 0.32 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสังคม ค่าเฉลี่ย 0.24 และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 0.21 ในส่วนของมูลค่ากิจการ มุมมองภายใน ด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าเฉลี่ย 3.26 และมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรต่อหุ้น ค่าเฉลี่ย 6.02

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เชิงพรรณนาของตัวแปรในการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เชิงพรรณนาของตัวแปรในการศึกษาวิจัยปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561

ตัวแปร	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
คุณลักษณะบริษัท				
ขนาดของบริษัท	1.84	12.46	5.88	2.91
สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	-11.66	100.00	2.13	14.28
โครงสร้างส่วนของผู้ถือหุ้น	0.00	100.00	58.93	18.39
สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	0.00	0.83	0.39	0.11
รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม				
ด้านเศรษฐกิจ	0.00	1.00	0.32	0.27
ด้านสังคม	0.00	1.00	0.24	0.28
มูลค่ากิจการ				
มุมมองภายใน	-10.73	466.94	3.26	20.43
มุมมองภายนอก	-366.63	98.68	6.02	30.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561

ตัวแปร	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
ขนาดของบริษัท	0.016	0.169	0.000**
สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	0.002	0.087	0.019*
โครงสร้างส่วนของผู้ถือหุ้น	0.000	0.024	0.520
สัดส่วนของกรรมการอิสระ	-0.027	-0.011	0.763

$R = 0.192$ $R^2 = 0.037$ Adjusted $R^2 = 0.031$ $SE_{est} = 0.269$ $F = 0.000$

หมายเหตุ *ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะของบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 นั่นคือ จากผลการศึกษาจึงสามารถอธิบายได้ว่า คุณลักษณะของบริษัท ได้แก่ ด้านขนาดของบริษัท ด้านสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น และด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ เมื่อวิเคราะห์ในครั้งเดียวกันสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจ ได้ร้อยละ 3.10 (Adjusted $R^2 = 0.031$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เมื่อทำการวิเคราะห์ด้านของคุณลักษณะบริษัท ตัวแปรด้านขนาดของบริษัทและ สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.000 และ 0.019 ตามลำดับ โดยด้านขนาดของบริษัท และด้านสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจได้ร้อยละ 16.90 และ 8.70 ตามลำดับ และการศึกษากครั้งนี้พบว่าด้านสัดส่วนคณะกรรมการอิสระและด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น ไม่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสังคม ในปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561

ตัวแปร	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
ขนาดของบริษัท	0.019	0.200	0.000**
สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	0.000	0.011	0.765
โครงสร้างส่วนของผู้ถือหุ้น	0.000	0.030	0.420
สัดส่วนของกรรมการอิสระ	0.058	0.024	0.524

$R = 0.205$ $R^2 = 0.042$ Adjusted $R^2 = 0.036$ SE est = 0.26997 F = 0.000

หมายเหตุ *ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะ ของบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับนัยสำคัญที่สังเกตได้ ($Sig < 0.01$) ต่ำกว่า ระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($P\text{-value} < 0.01$) นั่นคือ จากผลการศึกษาจึงสามารถอธิบายได้ว่า คุณลักษณะของบริษัท ได้แก่ ด้านขนาดของบริษัท ด้านสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น และด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ เมื่อวิเคราะห์ในครั้ง เดียวกันสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัท ด้านสังคม ได้ร้อยละ 3.60 (Adjusted $R^2 = 0.036$)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เมื่อทำการวิเคราะห์ด้านของคุณลักษณะบริษัท ตัวแปรด้านขนาดของบริษัทส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเปลี่ยนแปลงของการ เปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสังคม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ด้วยค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.000 โดยขนาดของบริษัทสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของ การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสังคม เท่ากับร้อยละ 20.00 และ การศึกษาครั้งนี้พบว่า ด้านสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระไม่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูล ความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561

ตัวแปร	Standardized Coefficients Beta	t-value	Sig.
ขนาดของบริษัท	0.014	0.161	0.000**
สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	0.000	0.024	0.525
โครงสร้างส่วนของผู้ถือหุ้น	0.001	0.041	0.276
สัดส่วนของกรรมการอิสระ	0.110	0.049	0.184

$R = 0.176$ $R^2 = 0.031$ Adjusted $R^2 = 0.025$ $SE_{est} = 0.24463$ $F = 0.000$

หมายเหตุ *ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะ ของบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้าน สิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีระดับนัยสำคัญที่สังเกตได้ ($Sig < 0.01$) ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($P\text{-value} < 0.01$) นั่นคือ จากผลการศึกษาจึง สามารถอธิบายได้ว่าคุณลักษณะของบริษัท ได้แก่ ด้านขนาดของบริษัท ด้านสัดส่วนหนี้สินรวม ต่อสินทรัพย์รวม ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น และด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ เมื่อวิเคราะห์ในครั้งเดียวกันสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสิ่งแวดล้อม ได้ร้อยละ 2.50 ($Adjusted R^2 = 0.025$)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เมื่อทำการวิเคราะห์ด้านของคุณลักษณะบริษัท ตัวแปรด้านขนาดของบริษัทส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเปลี่ยนแปลงของการ เปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ด้วย ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.000 โดยด้านขนาดของบริษัทสามารถพยากรณ์การ เปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสิ่งแวดล้อม ได้ร้อยละ 16.10 และการศึกษาครั้งนี้พบว่า ด้านสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ด้าน โครงสร้างของผู้ถือหุ้น และด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ ไม่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของการเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบปัจจัยคุณลักษณะบริษัทที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ปี พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2561

ตัวแปร	Standardized Coefficients Beta	t - value	Sig.
ขนาดของบริษัท	1.102	0.106	0.004**
สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	-0.462	-0.218	0.000**
โครงสร้างส่วนของผู้ถือหุ้น	0.098	0.059	0.104
สัดส่วนของกรรมการอิสระ	-3.293	-0.012	0.739

$R = 0.254$ $R^2 = 0.064$ Adjusted $R^2 = 0.059$ $SE_{est} = 29.29826$ $F = 0.000$

หมายเหตุ *ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ปัจจัยคุณลักษณะของบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการมุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีระดับนัยสำคัญที่สังเกตได้ ($Sig < 0.01$) ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($P\text{-value} < 0.01$) นั่นคือ จากผลการศึกษาก็จะสามารถอธิบายได้ว่าคุณลักษณะของบริษัท ได้แก่ ด้านขนาดของบริษัท ด้านสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น และด้านสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ เมื่อวิเคราะห์ในครั้งเดียวกันสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายใน อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นได้ร้อยละ 5.90 (Adjusted $R^2 = 0.059$)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เมื่อทำการวิเคราะห์ด้านของคุณลักษณะบริษัท ตัวแปรด้านขนาดของบริษัทและสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ากิจการมุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.004 และ 0.000 โดยคุณลักษณะบริษัทในด้านขนาดของบริษัท สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ากิจการมุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นได้ร้อยละ 10.60 และในด้านสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงในทิศทางลบของมูลค่ากิจการมุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นได้ร้อยละ 21.80 ซึ่งการศึกษานี้พบว่าด้านของคุณลักษณะบริษัท ได้แก่ ด้านโครงสร้างของผู้ถือหุ้น และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ ไม่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ากิจการมุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบปัจจัยของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น ในปี พ.ศ. 2559 – พ.ศ. 2561

ตัวแปร	Standardized Coefficients Bata	t-value	Sig.
ด้านเศรษฐกิจ (ECO)	6.634	0.089	0.036*
ด้านสังคม (SOC)	-3.121	-0.042	0.468
ด้านสิ่งแวดล้อม (ENV)	-3.764	-0.046	0.419

$R = 0.089$ $R^2 = 0.008$ Adjusted $R^2 = 0.004$ $SE_{est} = 20.39019$ $F = 0.130$

หมายเหตุ *ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ปัจจัยด้านการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรต่อหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีระดับนัยสำคัญที่สังเกตได้ ($Sig < 0.01$) ต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($P\text{-value} < 0.01$) นั่นคือ จากผลการศึกษาจึงสามารถอธิบายได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในส่วนทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อวิเคราะห์ในครั้งเดียวกันสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก อัตราส่วนกำไรต่อหุ้นได้ร้อยละ 0.40 (Adjusted $R^2 = 0.004$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เมื่อทำการวิเคราะห์ด้านของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัท ตัวแปรด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรต่อหุ้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.036 โดยการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรต่อหุ้นได้ร้อยละ 8.90 การศึกษาครั้งนี้พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ส่งผลกระทบต่อค่าการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรต่อหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบสมมติฐานสามารถสรุปได้ 3 ส่วน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อค่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ที่พบว่าเมื่อบริษัทมีขนาดแตกต่างกันจะส่งผลให้บริษัทมีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกัน โดยผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทขนาดกลาง และขนาดเล็ก (อุภาวดี เนื่องวรรณะ, 2561) ในขณะที่การศึกษาสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านเศรษฐกิจ (กนกกาญจน์ มาละวรรณ, 2557) ที่พบว่าเมื่อบริษัทมีสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการอิสระจะส่งผลให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่กลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย (ดารารัตน์ โพธิ์ประจักษ์, 2560)

สมมติฐานที่ 2 คุณลักษณะบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่พบว่าการที่บริษัทมีภาระหนี้สินต่ำ จะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของมูลค่ากิจการด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Erhemjamts, et al., 2013) ในขณะเดียวกันนั้น สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าเมื่อบริษัทมีภาระหนี้สินต่ำและมีการถือหุ้นแบบกระจุกตัวจะให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูล (Phoprachak, et al., 2018) ความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัททั่วไป จึงส่งผลให้บริษัทมีแนวโน้มมูลค่ากิจการสูงขึ้น (ดารารัตน์ โพธิ์ประจักษ์ และคณะ, 2562)

สมมติฐานที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

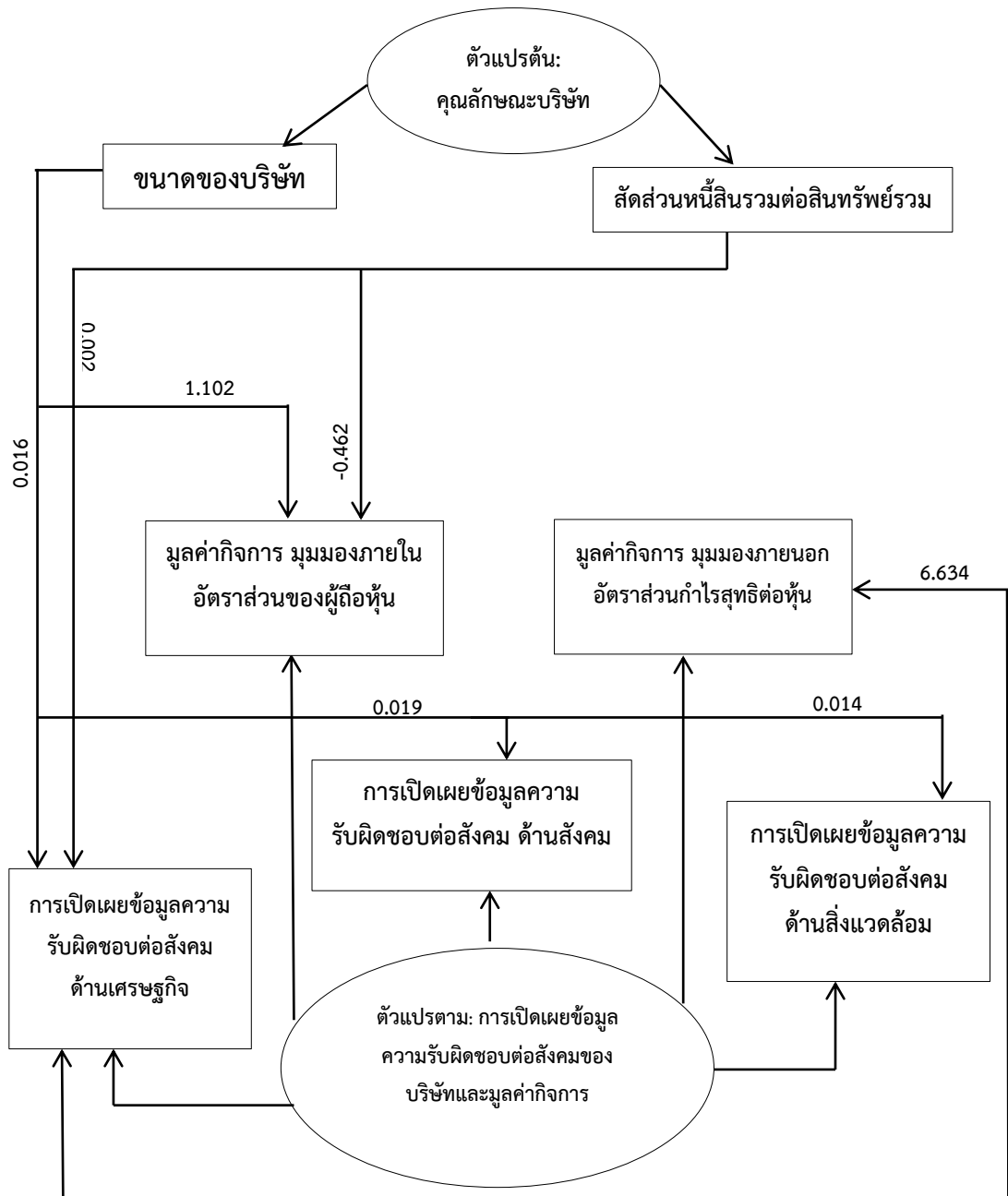
การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยเพิ่มผลประโยชน์ให้กับบริษัท จึงทำให้มูลค่ากิจการของบริษัทเพิ่มขึ้นตามลำดับและบริษัทที่รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเหมาะสมจะมีมูลค่ากิจการสูงกว่าบริษัททั่วไป (Phoprachak, D., & Neungvanna, U., 2019)

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ข้อมูลต่อผู้มีส่วนได้เสียในการสนับสนุนเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานภายนอก เพื่อประกอบในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจบริษัทสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อ

ต่อสังคมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียได้รับข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงมากที่สุด จากผลการวิจัยสามารถนำมาสร้างโมเดลงานวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลงานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ขนาดของบริษัทส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม และ สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมส่งผลกระทบต่อ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านเศรษฐกิจ ในส่วนขนาดของบริษัทและสัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมส่งผลกระทบต่อ มูลค่ากิจการ มุมมองภายใน ด้านอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และการเปิดเผย ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มุมมองภายนอก ด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยเพิ่มผล ประสิทธิภาพให้กับบริษัท จึงทำให้มูลค่ากิจการของบริษัทเพิ่มขึ้นตามลำดับและบริษัทที่ รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเหมาะสมจะมีมูลค่ากิจการสูงกว่าบริษัททั่วไป ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป แนะนำให้มีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กรอบแนวความคิดนี้ กับกลุ่มประชากรที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อื่น หรือกลุ่มประชากรอื่นที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อยืนยัน ผลการวิจัย ปรับเปลี่ยนการเก็บรวบรวมข้อมูลคุณลักษณะของบริษัทอย่างอื่นเช่น อายุของ บริษัท การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ประเภทผู้สอบบัญชี ประเภทอุตสาหกรรม เป็นต้น และมีการศึกษาในช่วงเวลาที่เพิ่มขึ้นโดยใช้กรอบแนวความคิดนี้ เช่น การศึกษาในช่วงระยะเวลา 5 - 7 ปี เพื่อวัดผลความแตกต่างอย่างชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกกาญจน์ มาละวรรณ. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ของธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน การค้นคว้า แบบอิสระบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดาร์รัตน์ โพธิ์ประจักษ์. (2560). ผลกระทบของการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อ มูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ดาร์รัตน์ โพธิ์ประจักษ์ และคณะ. (2562). คุณลักษณะบริษัทที่มีต่อมูลค่ากิจการผ่านการ รายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 11(1), 85 - 98.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (31 กรกฎาคม 2560). รายชื่อบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์. เรียกใช้เมื่อ 2560 จาก <http://www.set.or.th/th/companylist.html>

- อุภาวดี เนื่องวรรณะ. (2561). การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนเงินทุนของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- Barnea, A. & Rubin, A. (2010). Corporate Social Responsibility as a Conflict between Shareholders. *Journal of Business Ethics*, 97, 71 - 86.
- Camfferman, k. & Cooke, T.E. (2002). An Analysis of Disclosure in the Annual Reports of U.K. and Dutch Companies. *Journal of International Accounting Research*, 3(1), 3 - 31.
- Corporate Social Responsibility Club: CSR Club. (2558). เปิดตัว CSR Club พร้อมเผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในไทย. เรียกใช้เมื่อ 18 สิงหาคม 2558 จาก <http://www.thailca.com/images/stories/news%20letter/tlca%203.2558.pdf>
- Erhemjamts, et al. (2013). Corporate Social Responsibility and Its Impact on Firms Investment Policy, Organizational Structure and Performance. *Springer Science & Business Media*, 118, 395 - 412.
- KPMG Advisory N. Y. (2010). United Nations Environment Programmed, Global Reporting Initiative. Unit for Corporate Governance in Africa: Carrots and Sticks – Promoting Transparency and Sustainability.
- Phoprachak, D. & Neungvanna, U. (2019). Influence of Good Corporate Governance Disclosure on the Performance of the Stock Exchange of Thailand Listed Companies. *Business Review*, 11(2), 37 - 50.
- Phoprachak, et al. (2018). The Companies Characteristics that affect the Reporting of Corporate Social Responsibility and Firm Value of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand. *Business Review Journal*, 10(1), 39 - 54.
- United Nations Environment Programmed: UNEP. (2002). Product Service Systems and Sustainability. Paris: Opportunities for Sustainable Solutions.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.